

**ЗВІТ ПРО ВИКОНАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ
ЗА ТЕМОЮ: «ЗБЕРЕЖЕННЯ, ВІДНОВЛЕННЯ ТА
РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ УКРАЇНИ В УМОВАХ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ» ЗА 2024 РІК**

Л. М. Дунаєва

д. політ. н., професор, професор кафедри соціальної роботи ФПСР
ОНУ імені І. І. Мечникова

Під час виконання науково-дослідної роботи використано загальнонаукові методи дослідження, такі як: аналіз, синтез, індукція, дедукція, аналогія, спостереження, експеримент, опис, порівняння, моделювання, системний аналіз і статистичний метод. Логіка другого етапу дослідження відповідає діалектиці інтеграційних процесів. Докладно проаналізовані соціально-психологічні, соціально-економічні та політичні аспекти збереження, відновлення та розвитку людського капіталу України в умовах євроінтеграції. Здійснено моніторинг актуальних проблем і шляхів його оновлення із залученням широкого спектру монографій, соціологічних досліджень, електронного ресурсу, публікацій.

У дослідженнях другого етапу висвітлюються обґрунтування пріоритетів та засобів реалізації державної політики покращення системи формування та використання людського капіталу України; аналіз параметрів людського капіталу в Україні у порівнянні з іншими країнами світу; виявлення особливостей людського капіталу України в умовах Євроінтеграції; узагальнення теоретико-методологічних засад формування та розвитку якісних характеристик людського капіталу в економічній і соціальних системах держави; визначення завдань державної політики України для основних рівнів формування людського капіталу в умовах євроінтеграційного реформування.

Визначено параметри людського капіталу в Україні у порівнянні з іншими країнами світу і особливості людського капіталу країни в умовах Євроінтеграції; *доведено* необхідність узагальнення теоретико-методологічних засад формування та розвитку якісних характеристик людського капіталу в економічній і соціальних системах держави; *визначено* завдання

державної політики України для основних рівнів формування людського капіталу в умовах євроінтеграційного реформування.

Хід виконання науково-дослідної роботи протягом 2024 року – не порушувався, відхилень від запланованого процесу наукового дослідження – не відбувалося, завдання без коригувань виконані в повному обсязі, заплановані наукові та практичні результати досягнуті.

Вперше в країні досліджено сучасний стан та перспективи розвитку людського капіталу в Україні в умовах євроінтеграції; визначено параметри людського капіталу в Україні у порівнянні з іншими країнами світу і особливості людського капіталу країни в умовах євроінтеграції; доведено необхідність узагальнення теоретико-методологічних засад формування та розвитку якісних характеристик людського капіталу в економічній і соціальних системах держави; визначено завдання державної політики України для основних рівнів формування людського капіталу в умовах євроінтеграційного реформування і доведено, що актуальність проблем розвитку людського капіталу для неї в умовах впливу інтеграційних процесів є нагальним напрямком наукових досліджень та актуальним практичним завданням.

В результаті комплексного дослідження були отримані результати, на основі яких визначено пріоритетні завдання розвитку (стратегії розвитку) людського капіталу України – прогресивного імперативу суспільного розвитку – для забезпечення зростання економіки, радикальних структурних зрушень та сталого високого рівня конкурентоспроможності.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень і висновків базується на використанні фундаментальних положень природничих, суспільних і гуманітарних наук.

Наукова якість результатів, їх відповідність світовому рівню підтверджується публікаціями в престижних міжнародних наукових виданнях, що індексуються у міжнародних базах даних Scopus або WoS, та у іноземних виданнях, які увійшли до інших баз даних, співробітництвом з провідними вітчизняними та іноземними науковими закладами, зокрема спільно з колегами з Комунального закладу «Харківська гуманітарно-практична академія», Академії педагогічних наук України, та при сприянні громадської організації «Екологічне здоров'я людини»,

просвітницької асоціації «Сила традиції», організацією «Карітас», організацією «Червоного Хреста», Одеського Обласного благодійного фонду «Надія, добро, добробут» проводять вчені зібрання, метою якого є об'єднання усіх зусиль з метою збереження, відновлення та розвитку людського капіталу України в умовах євроінтеграції.

Сформовано інформаційно-методичний комплекс, який включає в себе накопичення праць викладачів кафедри стосовно соціально-психологічних та політично-правових аспектів розвитку сучасного суспільства.

Результати другого етапу роботи за темою № 340 «Збереження, відновлення та розвиток людського капіталу України в умовах євроінтеграції» полягають у створенні методичного комплексу у рамках зазначеної теми, який поєднує у собі новітні дослідження вітчизняних та закордонних науковців.

Практична цінність результатів НДР № 340: одержані висновки та рекомендації можуть бути використані у аналітичних роботах в рамках соціальної, політичної психології, соціології, філософії, економічної теорії, релігієзнавства та історії; при написанні дипломних та дисертаційних робіт, у подальших наукових пошуках кафедри та її науковців, а також у процесі керування науково-дослідницькою роботою здобувачів, наприклад, під час написання конкурсних студентських робіт.

Конкретні практичні результати наукового дослідження кафедри висвітлено в ході 79-ої наукової конференції професорсько-викладацького складу факультету психології та соціальної роботи ОНУ імені І. І. Мечникова.

➤ *Обґрунтовано і узагальнено* теоретико-методологічні засади формування та розвитку якісних характеристик людського капіталу;

➤ *Актуалізовано* важливість розвитку людського капіталу, його роль у підвищенні інноваційності України в умовах євроінтеграції.

➤ *Підкреслено* необхідність забезпечення належного рівня умов, за якими формування і використання людського капіталу забезпечуватиме технологічний й соціальний прогрес суспільства.

➤ *Доведено*, що людський капітал України є прогресивним імперативом суспільного розвитку під час євроінтеграційних

перетворень.

Прикладними цілями досліджень другого етапу є визначення ресурсів подальшого збереження, відновлення та розвитку людського капіталу України для забезпечення зростання економіки, радикальних структурних зрушень та сталого високого рівня конкурентоспроможності.

Комплексні дослідження та сформовані на їх основі рекомендації дозволять окрему увагу приділити одному із головних пріоритетів щодо збереження, відновлення та розвитку людського капіталу України – пошуку оптимальної та прийнятної для абсолютної більшості населення України моделі соціальної політики держави.

Викладачами кафедри соціальної роботи *напрацьовані методики і технології*, які дозволяють не лише продукувати і поширювати знання, але й формувати професійні компетенції здобувачів, готувати їх до конкурентоспроможної, соціально активної професійної поведінки, до інтегративної взаємодії з різними соціальними інститутами та фахівцями у складі мультидисциплінарних команд. Одночасно активізація такої роботи сприятиме накопиченню якісних змін і у самому освітньому середовищі.

У дослідженнях науковців кафедри консолідовані накопичені знання щодо реформ соціального сектору в Україні, визначені слабкі місця у плануванні та реалізації реформи, а також розроблені рекомендації щодо подальших кроків у реформуванні соціального сектору України, а саме оптимізації системи соціального захисту в Україні через: зміну стратегічних пріоритетів та ідеології здійснення соціального захисту, а саме вдосконалення нормативно-правової бази, що регулює загальні питання соціального захисту та оптимізація державної політики у сфері соціального захисту; трансформацію державної політики щодо доходів населення: поєднання соціальних програм із політикою зайнятості; реформування системи пільг та інших видів соціальних виплат і матеріальних допомог; підвищення ефективності системи надання соціальних послуг.

Методично-рекомендаційні матеріали будуть корисними для представників адміністрації ВНЗ, представників державного рівня, які мають повноваження ухвалення рішень: для

співробітників міністерств (Міністерства освіти і науки, Міністерства соціальної політики, Міністерства охорони здоров'я); для науковців, органів державної та виконавчої влади, а також широкого кола фахівців із питань соціально-економічного розвитку держави, зокрема в контексті функціонування системи соціального захисту.

Результати НДР мають важливе значення для розвитку науки та практики в Україні. Всі завдання НДР виконані у повному обсязі згідно з календарним планом робіт. Анотований звіт за науково-дослідною роботою № 340

«Збереження, відновлення та розвиток людського капіталу України в умовах євроінтеграції» за 2024 рік затверджено.